

«ԻՆՏԵՐԱԿՏԻՎ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԱՏԵՍՏԱՎՈՐՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ
ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԻ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ
ԴԱՍԸՆԹԱՑ 2022

ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ԹԵՄԱ	Ուղղագրական հմտությունների ձևավորման առանձնահատկությունները ռուսաց լեզվի դասավանդման գործընթացում
ԱՌԱՐԿԱ	Ռուսաց լեզու
ՀԵՂԻՆԱԿ	Էմմա Գրիգորյան
ՄԱՐԶ	Կոտայք
ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆ	Հրազդանի h4 հիմն. դպրոց

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ.....	3
ԳԼՈՒԽ 1. ԿՐՏՍԵՐ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐԻ ՈՒՂՂԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՁԵՎԱՎՈՐՄԱՆ ՏԵՍԱԿԱՆ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ.....	4
1.1 Կրտսեր դպրոցական տարիքի երեխաների ուղղազրական հմտությունների ձևավորման առանձնահատկությունները.....	6
1.2 Կրտսեր դպրոցական տարիքի երեխաների ուղղազրական հմտությունների ձևավորման մեթոդները և հնարքները.....	6
ԳԼՈՒԽ 2. ԿՐՏՍԵՐ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐԻ ՈՒՂՂԱԳՐԱԿԱՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՁԵՎԱՎՈՐՄԱՆ ՄԱԿԱՐԴԱԿԻ ՓՈՐՁԱՐԱՐԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆ.....	8
2.1 Հետազոտության կազմակերպումը և կիրառված մեթոդները.....	8
2.2 Հետազոտության արդյունքների վերլուծություն.....	10
ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ.....	16
ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ.....	17

ՆԵՐԱՇՈՒԹՅՈՒՆ

Կրթության զարգացման արդի փուլում գլխավոր խնդիրներից մեկը ուղղագրության նորմերին համապատասխանող գրագետ խոսքի տիրա պետ ումն է, քանի որ հենց տարրական դպրոցում է երեխան սկսում տիրապետել գրավոր խոսքին: Ուղղագրական գրագիտության խնդրի լուծումն իր արմատներով գնում է տարրական դպրոց, քանի որ հենց այստեղ են հիմնվում լեզվաբանական բոլոր գիտե լիքների, հմտությունների և կարողությունների հիմքերը, որոնց ճշտությունից և ամրո վթյունից մեծապես կախված է երեխայի հետագա կրթության ողջ ընթացքը: Ինչպես ցույց է տալիս պրակտիկան, ռուսերենի դասընթացի տեսական նյութի յուրացումը աշակերտների մոտ որոշակի դժվարություններ է առաջ ացն ում: Պատճառներից մեկն այն է, որ նյութը ներկայացված է մեծ ծավալով: Ընդ որում՝ այն պետք է ոչ միայն յուրացնել, այլև գործնականում կիրառել:

Այսպիսով, աշակերտների ուղղագրական գրագիտության խնդիրը մնում է ռուսաց լեզվի ուսուցման կենտրոնական խնդիրներից մեկը: Հետազոտության թեմա յի արդիականությունը պայմանավորված է նրանով, որ տարրական դպրոցում ուղ ղագրական հմտությունների ձևավորման խնդիրը կարևորագույն տեղ է զբաղեցնում կրտսեր դպրոցականների կրթության մեջ, քանի որ հենց դպրոց ընդունվելու դեպքում երեխան սկսում է տիրապետել գրավոր խոսքի բոլոր կողմերին, այդ թվում՝ ուղղագրական

ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ ՕԲՅԵԿՏԸ կրտսեր դպրոցականների ուղղագրական հմտություններն են

ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՐԿԱՆ՝ Կրտսեր դպրոցականների ուղղագրական հմտությունների ձևավորման գործընթացն է

ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ ՆՊԱՏԱԿԸ՝ բացահայատել կրտսեր դպրոցականների ուղղագրական հմտությունների ձևավորման մակարդակը

ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐՆ ԵՆ

1. Կրտսեր դպրոցականների ուղղագրական հմտությունների ձևավորման խնդրի վերաբերյալ գրականության ուսումնասիրություն;

2..Ընտրել և ախտորոշել կրտսեր դպրոցականների ուղղագրական հմտությ ունների ձևավորման նախնական մակարդակը;

ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ ՄԵԹՈԴՆԵՐԸ Հետազոտության խնդրի վերաբերյալ գրա կանության ուսումնասիրություն էլ վերլուծություն, մանկավարժական փաստա թղ թերի վերլուծություն, հսկողություն, ախտորոշիչ առաջադրանքներ, ստացված տվյ ալների քանակական և որակական մշակում:

ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾՆԿԱՆ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հետազոտության գործնական նշանակությունը կրտսեր դպրոցականների ուղղագրական ունակությունների ձևավորմանն ուղղված վարժությունների համալ իրի մշակումն է և դրա օգտագործումը ռուսաց լեզվի դասերում:

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ

Աշխատանքը բաղկացած է երկու գլուխներից, եզրակացությունից, գրականութ յան ցանկից:

**ԳԼՈՒԽ 1. ԿՐՏՄԵՐ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐԻ ՈՒՂՂԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ
ՁԵՎԱՎՈՐՄԱՆ ՏԵՍԱԿԱՆ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ**

**1.1 Կրտսեր դպրոցական տարիքի երեխաների ուղղագրական հմտությունների
ձևավորման առանձնահատկությունները**

Ժամանակակից մեթոդիկայում ուղղագրության հիմնական միավորը orthogram-ն է, այսինքն, ստուգում պահանջող ուղղագրությունը:

Խոսելով ուղղագրության ուսուցման մասին՝ նկատի ունեն ուղղագրական հմտությունների և հմտությունների ձևավորումը:

Մեթոդիստ Մ. Ռ. Լվովը ուղղագրական հմտությունների ձևավորման գործընթացում առանձնացնում է հետևյալ փուլերը:

1) մոտիվացիոն փուլ՝ մտքի գրավոր շարադրման անհրաժեշտություն

2) կյանքի (ուսումնական) իրավիճակը առաջացնում է բառերի, համադրությունների ուղղագրությունը ստուգելու անհրաժեշտություն, ավելի կոնկրետ ստուգել ուղղագրությունը: Գիտակցելով առաջիկա գործողության շարժառիթները, աշակերտը նպատակ է դնում, գիտակցում է խնդիրը (մոտիվացիոն փուլ):

3) խնդրի լուծման եղանակի որոնում. քերականական հիմնավորում, կանոններ ընդհանրացնել (կանոն), ալգորիթմի իրազեկում (մոտավոր փուլ):

4) տվյալ դեպքի համար ալգորիթմի (պլանի, գործողությունների հետ - անքննելի) կազմում, ալգորիթմի աստիճանների ուղղագրության ստուգում ("քայլ առ քայլ") (գործառնական, կատարողական փուլ):

5) կրկնվող, բազմակի կատարումը գործողության կանոնների (ըստ ալգորիթմի) փոփոխված պայմաններում և տարբերակների հետ աստիճանական աճի դժվարություններին, աստիճանական "ալգորիթմի, դրա կրճատման հետ արագացման գործողության (նույն գործառնական, կատարողական փուլ):

6) ավտոմատիզմի տարրերի առաջացումը, ալգորիթմի հետագա "փաթաթում", թրեյնինգի

արդյունքում ավտոմատիզմի ուժեղացումը, վարժությունները;

7) հասնել ամբողջական ավտոմատիզմի, ինքնատիրապետում, ինքնակ առա վարման ստուգում, ամրապնդել անսխալ գրավոր խոսքը;

8) ազատ ավտոմատացված նամակ տարբեր իրավիճակներում կյանքի. Բոլոր ուշադրությունը կենտրոնանում է բովանդակության, թե ինչ է գրված. Կանոնները կատարում են որպես պահեստային գործառույթ, ճիշտ պահին անցնելու վեր ահսկման և ճշգրտման գործառույթին:

Այսպիսով, կա ուղղագրական հմտությունների ձևավորում և դրա աստիճան ական վերաճում ավտոմատացված գործողության, հմտության մեջ. շարժ առիթ, նպատակ → քերական ուղղագրական կողմնորոշում, ուղղագրության տիպի որոշում → ալգորիթմի կառուցում → ալգորիթմի գործողություն → կրկնվող գործ ողություններ" փաթաթելու" ալգորիթմի → ավտոմատության նշանների առաջացում → առավելա գույն" գլորում" ալգորիթմի → ինքնակառավարման թեստը ինքնագնահատականը և → ճիշտ նամակի ավտոմատիզմը:

Մ. Ռ. Լվովի ուղղագրական հմտությունների ձևավորման փուլերը տարբ եր վում են Մ.Ս. Սոլովեյչիկի կողմից առաջարկվող ուղղագրական հմտություններից, մոտիվացիոն փուլի առկայությունից:

Ուղղագրությունը իր բովանդակությամբ քիչ գրավիչ է, յուրացվում է հեշտ, Շատ երեխաներ իսկական վիշտ են բերում : Բայց դրա հետ մեկտեղ մեթոդիստները առանձնացնում են ուղղագրական խնդրի (մոտավոր փուլ) ներկայացումը, ուղղա գրության տիպի սահմանումը, կանոնների կիրառումը (կատարողական փուլ), ինչ պես նաև ինքնավերահսկումը (հսկիչ-գնահատման և ինքնագնահատման փուլ) իրա կանացնելու ունակությունը: Ավտոմատիզմի տարբերի առաջացումը, ինչպես նաև քիչ թե շատ ամբողջական ավտոմատիզմի հասնելու մասին հիշատակումը նորույթ է մտցնում ուղղագրական հմտությունների ձևավորման առաջարկվող փուլերում :

Այսպիսով, ուղղագրական հմտությունների ձևավորման ներկայացված բոլոր փուլերում կարելի է առանձնացնել ուղղագրական հմտությունների ձևավորման մեթո դական մոտեցումների ընդհանրությունը. միշտ երեխան պետք է կարողանա գտնել ուղղագրությունը, սահմանել դրա տեսակը, կիրառել կանոն և, վերջապես, իրա կանացնել ուղղագրական ինքնավերահսկումը:

1.2 Կրտսեր դպրոցական տարիքի երեխաների ուղղագրական հմտությունների

ձևավորման մեթոդները և հնարքները

Ուղղագրության ուսուցման մեթոդիկայի ողջ պատմության ընթացքում միտք է արտահայտվել այն մասին, որ գրագետ գրելու հմտությունների ձևավորման գործում կարևոր է աշակերտների՝ գրելու ժամանակ հանդիպող դժվարությունները տեսնելու ունակությունը:

20 – ըրդ դարի գիտնականները՝ լեզվաբաններ, հոգեբաններ, մեթոդիստներ (Բ. Ն.Բոգոյավլենսկի, Վ. Գ. Գորեցկի, Մ. Ռ. Լվով, Օ. Վ. Սոսնովսկայա եւ այլն) համա ռորեն ընդգծում են ուղղագրության ուսուցման արդյունքի կախվածությունը այն բան ից, թե գրողի մոտ որքան զարգացած է ունակությունը, տես ուղղագրությունը: Համապ ատասխան հմտության բացակայությունը ուղղագրական սխալների պատճառ է :

Առաջին փուլում ուղղագրական հմտությունների ձևավորումը տեղի է ունե նում դեռևս գրագիտության ուսուցման շրջանում, երբ սովորողները հասկանում եհա են, որ խոսքը բաժանվում է բառերի՝ վանկերի և հնչյունների:

Հատկապես կարևոր է վանկերի և հնչյունների ընտրությունը: Աշակերտները աստիճանաբար սովոր են, որ որոշ բառեր գրելը չի հակասում արտասանությանը: Այսպիսով, սովորողները տիրապետում են ուղղագրության առաջին հմտությանը՝ հնչյունական նամակ:

Ուղղագրական հմտությունների ձևավորման երկրորդ փուլում աշակերտները նաև 1-ին դասարանում տիրապետում են ռուսական ուղղագրության որոշ գրա ֆիկական պայմանականություններին:

Երրորդ փուլում սկսվում է շատ ուղղագրությունների ուղղագրության աշ խատանքը: Անկայուն ձայնավորներ և ուրիշներ, թեև խոսքի մասերը առաջին դասարանում սովորողները դեռևս չգիտեն: Նրանք կենտրոնանում են ուժեղ եւ թույլ դիրքերի վրա բառի ձայնային կազմում:

Այսպիսով, աստիճանաբար ձեւավորվում է մի հասկացություն, որը ոչ բոլոր բառերն են գրված, քանի որ դրանք արտասանվում են:

Այս փուլը ավարտվում է 2-3 դասարանում, երբ սովորողները ծանոթանում են բառի կազմի և բառի տարբեր մասերի ուղղագրության հետ:

Չորրորդ փուլը մորֆոլոգն է՝ սինթետիկ: Այստեղ ուղղագրության ուսուցումը կապված է սովորողների կողմից այս կամ այն բառի շարահյուսական դերի յուրացման հետ: Երբ աշակերտները ծանոթանան բառի կազմի հետ, ապա ուղղագրության ուսումնասիրությունը հիմնված կլինի ուղղագրության մորֆոլոգիական սկզբունքի վրա: Այս փուլը շարունակվում է մինչև տարրական դպրոցի ավարտը: Երեխաները ոչ միայն նոր ուղղագրություններ են յուրացնում, այլև ամրագրում են նա իսկինում ուսումնասիրված ուղղագրության կանոնները՝ դրանք հասցնելով ավտոմատիզմի:

Ուղղագրության ուսումնասիրության համար օգտագործվում են հետևյալ մեթոդները: Դրանք են՝ գրույց, ուսուցչի խոսք, օրֆոգրամների դիտարկում և վերլուծո լթյուն, ինքնուրույն աշխատանք: Ուսուցչի բառի մեթոդը հաճախ օգտա գործվում է գիտելիքների արդիականացման և դասի թեմային ներկայացնելու փո լում: Զրույցի միջոցով մանկավարժը աշակերտներին բերում է նորի բացահայտմանը՝ հիմնվելով առկա գիտելիքների վրա:

Դիտարկման և վերլուծության մեթոդը ենթադրում է, որ սովորողներն ինքնու թույն, հիմնվելով ուսումնասիրված կանոնների, նմանության եւ ընդհանրացման վրա, եզրակացնում են:

Ձեւակերպում են ուղղագրական և քերականական կանոններ: Լեզվի նկատմամբ հսկողության մեթոդով նյութը ուսումնասիրելիս և լայն կիրառություն է ստանում համադրման ընդունումը:

Ինքնուրույն աշխատանքի մեթոդը կարող է օգտագործվել ցանկացած գրելու խմբի ուսումնասիրության ժամանակ, եթե սովորողներն արդեն տիրապետում են դասագրքի հետ աշխատելու հմտությանը: Այս մեթոդը արդյունավետ է նաև բառարանի կողմից ստուգվող գրվածքների վրա աշխատելիս:

Ուղղագրական ունակության ձևավորման գործընթացում գիտակցությունն ու ավտոմատիզմը ձեռք է բերվում կանոնների և վարժությունների վրա աշխատելու միջոցով, որոնք ապահովում են գրագետ գրելու հմտության ներշնչումը: Այս աշխատանքը սերտորեն կապված է ուսանողների ակտիվ վերլուծական-սինթետիկ գործունեության հետ: Աշակերտը ոչ միայն պետք է

իմանա կանոնը, Նա պետք է հասկանա, որ կարողանա կիրառել վարժությունների իրականացման մեջ : Ուսուցչի դերը ուսումնասիրվող կանոնների կիրառման ճիշտությունն է: Տարբեր վարժություններ կատարելիս կանոնների կիրառման ալգորիթմը ավտոմատացված է և կրճատվում է: Աշակերտը հիշում է ոչ թե բոլոր կանոնը, այլ նրա հիմնական հատկանիշները: Ուղղագրական հմտությունների ձևավորման համար պարտադիր պայման է տարատեսակ հնարքների և վարժությունների օգտագործումը: Ռուսաց լեզվի դասին պատրաստվելիս մանկավարժը պետք է ուշադիր մտածի, թե ինչ վարժություններ և ինչ կարգով կօգտագործվեն ձևավորման համարհատուկ ուղղագրական հմտություն:

ԳԼՈՒԽ 2. ԿՐՏՄԵՐ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐԻ ՈՒՂԱԳՐԱԿԱՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ

ՁԵՎԱՎՈՐՄԱՆ ՄԱԿԱՐԴԱԿԻ ՓՈՐՁԱՐԱՐԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆ

2.1 Հետազոտության կազմակերպումը և կիրառված

Ուղղագրական հմտությունների ձևավորվածության մակաբնակի բացառապես հայտման նպատակով 4-րդ դասարանի աշակերտների համար ախտորոշում է իրականացվել

Դասագրքի հեղինակներն են Ս. Վ. Իվանովը, Ա. Օ. Եվդոկիմովան, մ. ի. Կուզնեցովան եւ ուրիշներ: Որպես դիագնոստիկա մշակվել է թեստ (Հավելված 1), որն ուղղված է հետեւյալ ուղղագրական ունակությունների ձևավորման մակարդակի բացահայտմանը:

- տեքստի ուղղագրությունը հայտնաբերելու ունակություն;
- ուղղագրական կանոն կիրառելու ունակություն;
- գրելու ուղղագրական կողմը վերահսկելու ունակություն:

Յուրաքանչյուր ուղղագրական ունակության մակարդակը պարզելու համար մշակվել են 9 առաջադրանքներ:

Թեստի առաջադրանքները ընտրողաբար վերցվել են Վ.Յու. Ռոմանովի, Լ. Վ. Պետլենկոյի "ռուսաց լեզուն տարրական դպրոցում. ստուգողական աշխատանքներ, դիկտանտներ, շարադրություններ" գրքից :

Առաջին առաջադրանքը ուղղված է տեքստի ուղղագրությունը գտնելու ունակության բացահայտմանը: Սովորողներին առաջարկվում է առաջարկություն, որտեղ նրանք պետք է ընդգծեն իրենց ուսումնասիրած բոլոր ուղղագրությունները: Յուրաքանչյուր գտածոյի համար աշակերտը ստանում է մեկ միավոր :

Մեկ աղյուսակում երեխաները գտնում են ուղղագրությունը և գրում այն: Իսկ մյուս աղյուսակում, ընդհակառակը, աշակերտներին տրվում են օրֆոգրամներ և բառեր, որոնք նրանք պետք է բաժանեն ըստ ուղղագրության: Չորրորդից յոթերորդ հանձնարարությունը սովորողները ցույց են տալիս կանոն կիրառելու ունակությունը: Չորրորդ խնդիրն այն է, որ դուք պետք է գտնեք, թե որ շարքում են բառերը, որոնք ինքնաբերաբար համահունչ են, տեղադրեք բաց թողնված տառերը: Հինգերորդ խնդիրը պետք է գտնել, որտեղ երկու դեպքում էլ փափուկ նշան է բաց թողնվել եւ ապա ացուցել իր որոշման ճշգրտությունը: Որպեսզի դա անել, նրանք պետք է առանձնացնել արմատը երկու բառով եւ տեղադրեք բաց թողնված նշանը: Վեցերորդ խնդիրը պետք է նշել այն բառերը, որոնք ստուգվում են անշեշտ ձայնով: Հաջորդ խնդիրը պետք է գտնել և նշել այն բառերը, որոնց վերջում գրված է "ե" տառը: Ինքնա տիրապետում իրականացնելու ունակության ձևավորումը մենք կարող ենք տեսնել աշակերտների կողմից ութ և ինը հանձնարարությունների կատարման միջոցով: Ութերորդ հանձնարարության մեջ սովորողներին առաջարկվում է երեք բառ յուր աքանջյուր կանոնի համար:

Յուրաքանչյուր տողում կա մի բառ, որը սխալ է թույլ տվել: Աշակերտները պետք է գտնել այս սխալը.

2.2 Հետազոտության արդյունքների վերլուծություն

Եթե հետազոտվողը հավաքում է 18-ից պակաս միավոր, ուրեմն նրա ուղղագրական ունակությունների ձևավորվածության մակարդակը ցածր է (Ժ) և գնահատվում է 2 միավոր: Եթե հետազոտվողը ստանում է 19-ից մինչև 25 միավոր, ապա դա միջին մակարդակ է (Ը), գնահատվում է 3 միավոր:

26-ից 32 միավոր հավաքած աշակերտն ունի ուղղագրական ունակությունների միջինից բարձր մակարդակ և գնահատվում է 4 միավոր:

33-ից մինչև 39 միավոր բարձր մակարդակ (Թ), գնահատվում է 5 միավոր:

Դիտարկենք ուղղագրական հմտությունների ձևավորման մակարդակները Օրֆոգրամա գտնելու ունակության համար առավելագույն միավորը որը կարող են հավաքել 10 միավոր: 9-10 միավոր հավաքած աշակերտը ստանում է բարձր մակարդակ: Մակարդակը բարձր է բազային աշակերտների, ովքեր վաստակել են 7-8 միավոր.

Միջին մակարդակ 5-6 միավոր

0-4-ից ցածր մակարդակ

Կանոն կիրառելու ունակությունը գնահատվում է հետևյալ չափանիշներով 'բարձր' 9 միավոր, միջինից բարձր '7-8 միավոր, միջին մակարդակը' 5-6 միավոր եւ 5 միավորից ցածր ' ցածր:Բարձր մակարդակով ինքնատիրապետում իրականացնելու ունակություն '7 միավոր, միջինից բարձր' 6 միավոր, միջին մակարդակը` 4-5 միավոր:

Հետազոտության իրականացմանը մասնակցել են`15 աշակերտներ: Թեստն անցկացվել է կրտսեր դպրոց ականների ուղղագրական ունակությունների կազմա վորվածության մակարդակը 45 րոպեի ընթացքում պարզելու նպատ ակով:

Վեց աշակերտ մոտ գրանցվել է ուղագրական հմտությունների բարձր մա կարդակ (40%):Միջինց դեպի բարձր մակարդակ է գրանցվել երկու աշակերտ (13%): Միջին մակարդակը հինգ աշակերտների (33%): Իսկ երկու աշակերտների մոտ ցածր մակարդակ(13%):Մենք ուսումնասիրել արդյունքները ախտորոշիչ աշխատանքի յուրաքանչյուր ուղղագրության հմտություն. Առաջին ուղղագրական կարողությունը, որը մենք ախտորոշել ենք, ուղղագրությունը գտնելու կարողությունն է :

Մենք տեսնում ենք, որ բարձր մակարդակի վրա կարողանում են գտնել ուղղագրությունը միայն մեկ անձի (7%), միջինից բարձր մակարդակի վրա հինգ սովո րողների (33%), միջին մակարդակի վրա երեք աշակերտներ (20%) Ի ցածր – վեց երե խսաների (40%):

Նման արդյունքների պատճառն այն է, որ հետազոտվողները չկարողացան ընդգծել բառի արմատից բոլոր չկանգնած ձայնավորները: Միայն երկու երեխա ընդգ ծել է փափուկ նշան, որպես բառի վերջում փափկության նշան: Ուսանողներից ոչ մե կը չի հաշվել նամակի վրա նախադասության ձևակերպումը:

Հաջորդ ուղղագրական հմտությունը ուղղագրության տեսակը որոշելու ունակությունն է: Բարձր մակարդակով տիրապետում է այդ ունակությանը յոթ սովո րողների (46%), միջինից բարձր մակարդակի երեք աշակերտների (20%), միջին մակարդակի չորս սովորողների (27%) և ցածր մակարդակ ունի միայն մեկ մարդ (7%): Որոշ սովորողներ դժվարություններ են ունեցել այն աշխատանքում, որտեղ սովորո դները պետք է ստորագրեին ուղղագրության անունը, թեեւ հաջորդ առաջադրանքում նրանք հեշտությամբ լրացրեցին աղյուսակը: Հ

Տեսնենք, թե ինչպես են գործերը կանոն կիրառելու ունակությամբ:Բարձր մակարդակի վրա են հաղթահարել չորս աշակերտներ (27%),միջինից բարձր մակար դակի վրա հինգ սովորողներ (33%), միջին մակարդակը երեք երեխաների (20%) եւ ցածր մակարդակի վրա են նաեւ երեք (20%):

Այս ունակության ցածր արդյունքների պատճառն այն է, որ աշակերտները դժվարություններ են ունեցել նրանքչկարողացան նշել, թե երկու դեպքում էլ ինչ բառերով է բաց թողնվել փափուկ նշանը և ապացուցել իր ընտրության ճիշտ լինելը:

Ինքնատիրապետում իրականացնելու ունակությունը ստուգվել է 8-ում եւ 9-ում:

Բարձր մակարդակի վրա կարող են իրականացնել 6 երեխայի ինքնա տիրա պետում, միջինից բարձր մակարդակի վրա ` երեք աշակերտ, միջին մակարդակի վրա ` հինգ, ցածր մակարդակի վրա ` մեկ երեխա: Սովորողներին ավելի հեշտ էր սխալ գտնել տողում, քան տեքստում : Սա խոսում է այն մասին, որ ավելի շատ կլինի տեքստը, այնքան ավելի ցրված են իրենց ուշադրությունը.

Եթե հաշվի առնենք դասի միջին ցուցանիշները, ապա կարելի է եզրակացնել, որ սովորողները լավ զարգացած են Կանոն կիրառելու, ուղղագրության տեսակը որոշելու եւ ինքնատիրապետում իրականացնելու ունակությունները: Այդ հմտութ յունները զարգացած են միջինից բարձր մակարդակի վրա :

Մի քիչ ավելի վատ է, որ կարող է գտնել orthogram. Երեխաների մեծ մասը չի կարողացել գտնել այն բոլոր ուղղագրությունները, որոնք հանդիպել են նախադաստ ւթյան մեջ:

Հետևաբար, այս հմտություն զարգացած է միայն միջին մակարդակով Կապույտ գույն, նշված են սովորողները, որոնք ունեն բարձր մակարդակի ձևավորման ուղղագրական հմտություն. Կարմիր գույնը ցույց է տալիս սովորողներին, որոնք ունեն միջինից բարձր մակարդակ, կանաչ ` միջին մակարդակ,իսկ ցածր մակարդակը նշված է մանուշակագույն: Ուղղագրական հմտությունների ձևավորման 1-ին մակարդակ

Ախտորոշման մեջ ներգրավված յուրաքանչյուր օրֆոգրամի ձևավորման մակարդակը վերլուծելու համար մշակվել են օրֆոգրամների յուրացման մակարդակի գնահատման չափանիշներ (Հավելված 5):"Չկանգնած ձայնի ուղղագրությունը" առավելագույն միավորը 13 միավոր է: Եթե աշակերտը հավաքել է 12-13 միավոր, ապա դա բարձր մակարդակ է, 10-11 միավոր ` միջինից բարձր, 7-9 միավոր ` միջին մակարդակ, 7 միավորից պակաս ` ցածր : Բարձր մակարդակի վրա գիտելիքները ուղղագրության "Չուզված համահունչ արմատից", Եթե ուսանողը վաստակել է 9 միավոր: Միջինից բարձր է 7-8 միավոր հավաքողների միջին մակարդակը ` 5-6 միավոր եւ ցածր մակարդակ, Եթե 5 միավորից պակաս է : Բարձր մակարդակով տիրապետում են 8 միավոր վաստակած "ակամա համանուն" աշակերտների ուղղագրությանը: 6-7 միավոր ունեն

սովորողները, ովքեր ունեն Այս ուղղագրության գիտելիքների մակարդակը միջինից բարձր է: Միջին մակարդակի վրա Սովորողները, ովքեր ունեն 4-5 միավոր եւ ցածր մակարդակ, ովքեր ունեն 4 միավորից պակաս: Բարձր մակարդակը տիրապետման ուղղագրության "Բաժանարար B եւ B", եթե ուսանողը վաստակել է 6 միավոր, մակարդակը բարձր է, քան միջին նրանց, ովքեր ստացել են միայն 5 միավոր, միջին մակարդակը-4 միավոր եւ ավելի քիչ, քան 4 միավոր-ցածր է:

Վերլուծենք և որոշենք չորս ուղղագրություններից յուրաքանչյուրի մա կարդակը համեմատենք ուղղագրական հմտությունների ձևավորման մակա րդա կին: "Անշեշտ ձայնավորի ուղղագրությունը արմատից": Ուղղագրության ստուգմանն ուղղված առաջադրանքները բարձր մակարդակով կատարել են չորս սովորողներ (27%), միջինից բարձր մակարդակում ` երկու երեխա (13%), միջին մակարդակում ` չորս աշակերտ (27%), ցածր մակարդակում ` հինգը (33%): Ցուցանիշը դասի միջին մակարդակը. Դիտարկենք պատճառները նման արդյունքների. Մենք տեսնում ենք, որ 15 աշակերտներից կարողանում են գտնել ուղղագրությունը "Անշեշտ ձայնավոր արմ ատից" միայն երեք մարդ է: Ութ աշակերտները չեն կարողացել գտնել բոլոր բառերը, ինչպես նաև չկարգավորված ձայնավոր բառի արմատից, եւ չորս աշակերտները չեն տեսել նման ուղղագրությունը. Կարող են որոշել orthogram-ի տեսակը

"Արմատից չկանգնած ձայնավորը" ութ աշակերտներ մասամբ հաղթահարել են վեց աշակերտ, եւ մեկը չի կարողացել: Նմանատիպ արդյունքներ մենք տեսնում ենք կանոն կիրառելու ունակությամբ: Իրականացնում է ինքնատիրապետում տվյալ ուղղագրության տասներկու աշակերտների. Երկու աշակերտները չեն տիրապետում այդ կարողությունը ամբողջությամբ, և մեկ աշակերտ չի կարող իրականացնել ինքնատիրա պետում.

Մենք վերլուծել են ուղղագրության յուրացման մակարդակը: Արդյունքը միջի նից բարձր է: Բարձր մակարդակի վրա կատարվել է չորս աշակերտ (27%), մակա րդա կը բարձր է, քան միջին վեց աշակերտների (40%), միջին մակարդակը երկու (13%) եւ ցածր մակարդակով երեք (20%):

Զուգադիպության ուղղագրությունը": Տասը աշակերտները կարողանում են իրականացնել ինքնատիրապետում, իսկ հինգ երեխաները տիրապետում են այդ ունակությանը միջին մակարդակով: "Անհարկի համանուն" (Հավելված 8) ուղղագրության յուրացման վերլուծությունը ըստ դասի ցույց է տվել միջինից բարձր մակարդակ : Բարձր մակարդակով կատարել են վեց աշակերտների առաջադր անքն երը (40 տոկոս) , միջին վեց աշակերտների մակարդակով (40 տոկոս) , միջին մակարդակով մեկ երեխա (7տոկոս),իսկ ցածր մակարդակով`երկուսը (13 տոկոս):

Բոլոր աշակերտները, բացի երկու երեխաներից, կարող են գտնել այս ուղղագ բությունը տեքստում :

11 աշակերտ" ինքնա բուխ համանուն " հաղթահարեցին : Երկու աշակերտները չկարողացան տեսնել "ուրախ" բառը երկու օրֆոգրամներ:

Եվս մեկ աշակերտ չի կարողացել հաղթահարել ուղղագրության տեսակը որոշելու ունակության խնդիրները: 12 սովորողներ կարողանում են կիրառել "արմ ատից ակամա համանունը ը"ուղղագրության կանոնը : Երկու սովորողները տիրա պետում այս հմտություն մասամբ. Եվ մի ուսանող չունի կանոն կիրառելու ունա կություն:Իրականացնում է ինքնատիրապետում ուղղագրության մեջ"Ակամա համա հունչ է արմատից" ութ սովորողների. Մնացած աշակերտները չեն տիրա պետում այս հմտություն ամբողջությամբ.

Հաջորդ ուղղագրությունը, որը մենք վերլուծեցինք, այն է"Բաժանարար B եւ B նշանները բառերով":

Այս ուղղագրությունը սովորողների կողմից յուրացվել է միջինից բարձր մակարդակով: Հինգ սովորողներ (33%) բարձր մակարդակի առաջադրանքներ են կատարել, նույնքան տղաներ միջինից բարձր են կատարել, միջին մակարդակում `երեք (20%) և երկու աշակերտ (13%) ցածր մակա րդակի վրա :

Նրանք գիտեն, թե ինչպես պետք է սահմանել տեսակի ուղղագրության "բաժանարար BJ և B նշանները բառերով" տասնմեկ աշակերտներին:Այս ուղղա գրա կան ունակության հայտնաբերման առաջադրանքով մնացած աշակերտները չեն կարողացել ամբողջությամբ հաղթահարել: Ութ սովորողներ կարողանում են կիրառել կանոն: Վեց աշակերտները տիրապետում են դրանմիջին մակարդակի հմտություն եւ մեկ ուսանող ցածր մակարդակի վրա: Իրականացնում է ինքնատիրապետում ամեն ինչ, բացի երկու.

Վերլուծելով յուրաքանչյուր ուղղագրության ձեւավորման մակարդակը, մենք կարող ենք ընդհանուր եզրակացություն անել եւ որոշել ստուգվող ուղղագրության յու րացման մակարդակը :

Ընդհանուր արդյունքների հիման վրա,մենք տեսնում ենք, որ ուղղագրությունը "գույգ համահունչ արմատից", "ակամա համա հունչ է արմատից" եւ "բաժանարար B եւ B նշանները բառերի" են սովորողների կողմից մակարդակով միջինից բարձր. Ուղ ղագրությունը" անշեշտ ձայնասկ ավառ ակի ուղղագրությունը բառի արմատում" " միջին մակարդակի վրա:"Ստուգվող

ուղղագրությունների յուրացման մակարդակի" վերլուծությունից մենք տեսնում ենք, որ վեց աշակերտների մոտ ստուգվող ուղղա գրությունների ձևավորման բարձր մակարդակը (40%), չորս աշակերտների միջինից բարձր մակարդակը (27%), երեք մարդկանց մոտ յուրացման միջին մակարդակը եւ, ցավոք, երկու աշակերտները (13%) ցածր մակարդակ ունեն:

Դիտարկենք ուղղագրական հմտությունների ձևավորման մակարդակի եւ ստուգվող ուղղագրության յուրացման մակարդակի հարաբերակցությունը (Հավելված 11): Մենք տեսնում ենք, որ հարաբերակցության մակարդակը համընկնում է 13 աշակերտների (87%):

Եվ միայն երկու (13%) ուսանողների համար ուղղագրական հմտությունների ձևավորման մակարդակը ցածր է, քան ուղղագրության յուրացման մակարդակը: Ուղղագրական հմտությունների մակարդակը միջին է, իսկ ուղղագրության յուրացման մակարդակը միջինից բարձր է: Այստեղից հետեւում է, որ եթե ուղղա գրա կան հմտությունների ձևավորման մակարդակը ավելի բարձր լիներ, ապա կլանման մակարդակն ավելի լավ կլիներ: Նմանապես, մենք տեսնում ենք այնպիսի պատկեր, որ երկու սովորողները երկու դեպքում էլ բազային մակարդակից ցածր մակարդակ ունեն: Այդ աշակերտների հետ աշխատանքը մեծ է լինելու :

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ամփոփելով աշխատանքը հանգեիցնք հետևյալ եզրակացություններին

1. Կրտսեր դպրոցականների ուղղագրական հմտությունների կատարելագործումը ռուսերեն լեզվով կենտրոնական հարցերից մեկն է: Այս առումով անհրաժեշտություն է առաջանում ստեղծել նոր ավելի արդյունավետ մեթոդներ, ձևեր, հնարքներ ուղղագրության ուսուցման խնդիրների լուծման համար:

2. Դիագնոստիկ աշխատանքի վերլուծությունից մենք կարող ենք եզրակացնել, որ ուղղագրական ունակությունները ձևավորվել են 4-րդ դասարանի աշակերտների հիմնական մասի մոտ, քանի որ ռուսաց լեզվի ուսումնասիրության մեջ օգտագործվում է միայն դասագիրք, որտեղ ամեն ինչ չէ, որ նախատեսված է ուղղագրական հմտությունների զարգացման և կատարելագործման համար:

3. Ուղղագրական հմտությունների ձևավորման գործընթացում ուսուցիչները պե տք է ապավինեն ռուսական ուղղագրության սկզբունքների և սվորողների տարիքային առանձնահատկությունների, այլ նաև օգտագործեն տարբեր մեթոդներ և վարժություններ: Դասագրքով աշխատելիս ուսուցիչին չեն տրամադրում պատրաստի

ալգորիթմներ, ապա դա պետք է լրացնի մանկավարժը:

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

1. Арямова, О.С. Обучение решению орфографических задач [Текст] / О.С. Арямова // Начальная школа. –1988. – № 4. – С. 17.
2. Бакурина, Т.Н. Упражнения в правописании слов с безударными гласными в корне [Текст] / Т.Н. Бакурина // Начальная школа. – 2002. – № 2.– С.56.
3. Баранов, М.Т. Методика преподавания русского языка в школе [Текст]: Учебник для студ. высш. пед. учеб. заведений / Н.А. Ипполитова, Т.А. Ладыженская, М.Р. Львов; под ред. М.Т. Баранова. – М.: Академия, 2001. – 368с.
4. Булохов, В.Я. Орфографические ошибки и пути повышения грамотности учащихся [Текст] / В.Я. Булохов // Начальная школа. –1991.–№ 1. – С.90
5. Винокур, Г.О. Избранные работы по русскому языку[Текст] / Г.О. Винокур. – М.: Просвещение, 1990. – 492 с.
6. Воронова, Т. Орфография в стихах [Текст] / Т. Воронова, А.Кочергина // Начальная школа. – 2012. – № 9. – С. 56-58.

7.Грабчикова, Е.С. Работа над безударными гласными на уроках русского языка [Текст]
/Е.С.Грабчикова// Начальная школа. – 1999. – № 3. С. 17 – 19.